

Lausunto hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista

1 § Lain tarkoitus

Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry pitää lain tarkoitusta hyvänä. Eläinten hyvinvointi on tärkeä huomioida niiden pidossa ja käytössä. Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry pitää kuitenkin tärkeänä, ettei laki tule estämään eläinten nykyisin hyväksytyä käyttöä, kuten lain perusteluissa on mainittu.

13 § Kielletty kohtelu

Pykälän toisessa momentissa kielletään eläimen liiallinen rasittaminen ja kurissa pitäminen, sekä kielletään myös eläimen pakottaminen yrittämään sen luonnollisten kykyjen tai voimien ylittämistä.

Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry kokee ongelmalliseksi termien tulkinnanvaraisuuden. Pykälään 13 tulisi lisätä maininta, ettei harrastekoiratoiminnassa koiran tavallista rodunomaista käyttöä katsota eläimen liialliseksi rasittamiseksi tai ettei normaali koulutus vaikeusastetta asteittain nostamalla olisi luonnollisten kykyjen tai voimien ylittämistä. Perusteluna Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry toteaa, että rekikoirarodut ovat pitkällisen jalostuksen myötä sopeutuneet niiden käyttötarkoituksen mukaiseen toimintaan ja näin ollen eivät ns. ylirasitu henkisesti tai fyysisesti tavanomaisessa käytössä.

Rekikoirien kuntoa aletaan jo syksystä alkaen (alle +10 asteen lämpötila) kasvattaa. Koirien vetoharjoitukset aloitetaan pikkuhiljaa asteittain harjoitusmatkaa pidentämällä. Syysharjoittelussa aamujuoton lisäksi vetovälineessä on aina raikasta vettä ja vesikupit saatavilla, ja koirille annetaan raikasta vettä suorituksen puolella välissä.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry kannattaa esitystä, mutta esittää ensimmäisen momentin estämättä sallittujen toimenpiteiden listaan koiran kannuskynsien poistamista, mikäli koira toimii rekikoirana, metsästyskoirana tai muissa vastaavissa aktiivitehtävissä.

Kannuskynnet voivat luoda merkittävän riskin koiran hyvinvoinnille, koska kannukset repeävät usein koiran liikkuesssa maastossa tai toimiessa muissa tehtävissä. Myös tassuvammat kuten anturoiden haavat, hiertymät ja kulumat sekä tassunpohjien paleltumavammat ovat erittäin yleisiä valjakko- ja metsästyskoirilla.

Tassuvammojen ennaltaehkäisemiseksi koirilla käytetään tossuja. Kannuskynsi on tossun pukemisen ja käytön kannalta hankalassa paikassa, sillä tossun kiristysnauha kulkee juuri kannuskynnen kohdalla. Tossun kiristysnauha painaa kynnen tiiviisti ihoa vasten aiheuttaen hiertymän tai jopa haavan, jos kynsi painuu ihon sisään.

Kannuskynsien poisto koiranpennulta ennaltaehkäisee kivuliaiden ja pitkää toipumisaikaa vaativien kannuskynsivammojen ja -repeämien syntymistä aikuisiällä. Lisäksi kannuskynsien poisto mahdollistaa tossujen turvallisen käytön ja ennaltaehkäisee tassuvammojen syntyä, edistää tassujen terveyttä sekä koiran hyvinvointia.

Tassujen terveys on merkittävä hyvinvointitekijä valjakko- ja metsästyskoirilla. Näin ollen kannuskynsien poistaminen pieneltä pennulta olisi merkittävästi pienempi haitta koiran hyvinvoinnille verrattuna aikuisiällä repeäviin kannuksiin ja siitä aiheutuvaan pitkään toipilasaikaan.

Myös Eviran tulkinnan mukaan kannuskynsien poisto on tässä tilanteessa perusteltu ennaltaehkäisevä toimenpide.

Valjakko- tai metästyskoiran kannuskynsien poisto ei ole pykälän 3 mukainen kosmeettinen toimenpide, jonka tarkoituksena on koiran ulkonäön muuttaminen. Näin ollen se ei estäisi koiran kilpailu- tai näyttelykäyttöä.

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry pitää tärkeänä, että eläimillä on pykälän ensimmäisen momentin mukaisesti mahdollisuus toteuttaa niille ominaisia käyttäytymistarpeitaan. Ominaisiin käyttäytymistarpeisiin tulee lisätä myös jalostuksen myötä eläimille tulleet tarpeet, ns.rodunomaiset tarpeet.

Mikäli eläin ei pääse toteuttamaan näitä viettejä, sen henkinen hyvinvointi vaarantuu, jolloin toiminta on ristiriidassa lain kolmannentoista pykälän kanssa. Tällainen ominainen käyttäytymistarve on muun muassa rekikoirien mahdollisuus toteuttaa vetotoviettä tavalla, johon se on jalostettu.

§21 Ruokinta ja juotto

Jatkuvan veden saannin turvaaminen on hyvä lähtökohta, mutta eläimen riittävästä veden saannista ja nestetasapainon ylläpitämisestä voidaan huolehtia koirilla myös muilla tavoin kuin jatkuvalla veden saannilla, kuten perinteisellä, ei-jatkuvalla juottamisella.

Rekikoirakennelien tulee sisältyä poikkeukset sisältävään, pykälän 2 momentin 5 kohtaan, jossa jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä, koska sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Poikkeusta ei tule rajata pelkästään yritystoiminnan alla oleviin rekikoirakennelisiin vaan myös valjakkourheilua ja valjakkoretkeilyä harrastaviin kennelisiin.

Sisätiloissa ja keväällä, kesällä ja syksyllä koirien riittävä vedensaanti on helppo turvata juomakupilla tai -sangolla. Rekikoirien jatkuva veden saanti on kuitenkin haastavaa ja kallista järjestää talvella kovien pakkasjaksojen ja tarharakenteiden vuoksi.

Sulakuppienasentaminen ja sähköistäminen vaatisi rekikoirakennelien uudelleen suunnittelua, rakentamista ja suuria investointeja.

Suomen koiravaljakkoyrittäjät RY kyselyn mukaan kennelien sähköistäminen maksaa noin 400 € / koira, ja kennelin sähköistäminen on koirille suuri turvallisuusriski. Lisäksi kopit täytyisi sijoittaa tarhojen ulkopuolelle, ja koirat eivät pääsisi kopin katolle toteuttamaan luonnollista käyttäytymistarvettaan; seurata ympäristöä kopin katon päältä.

Veden pysyminen sulana lämmitetyssä vesikupissa kovilla pakkasilla vaatisi myös lämmitettävän kopin,

Arkitilsille rekikoirille kasvaa paksu pohjakarva (kuten esm.susilla) ja lämmitetyssä kopissa koirien pohjakarvan kasvu lakkaa, ja koirat alkavat palella kovilla pakkasilla.

Lisäksi tarhoilla tulisi olla varalla aggregaatit sähkökatkojen varalta.

Myös lisääntynyt sähkönkulutus ja ylläpitokustannukset ovat merkittävät. Sähkön säästäminen on kestävää kehitystä niin yritysten, talouden, ilmaston kuin yhteiskunnankin kannalta. Energian kulutusta on mahdollista vähentää yksinkertaisilla toimenpiteillä; tässä tapauksessa luopumalla jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta, joka lisää merkittävästi sähkönkulutusta ja hiilijalanjälkeä. Safarikennelien sähköistäminen kuluttaisi sähköä 6 kk:n aikana noin 3 800 000 kWh, eli 380:n omakotitalon sähkölämmityksen verran.

(Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry, jäsenkysely 2022).

Vähimmäisvaatimus kaksi juottokertaa vuorokaudessa on riittävä lähtökohta turvaamaan rekikoiran vedensaannin talvi- ja pakkaskaudella, koska rekikoirat saavat lisäksi nestettä yhdistelmäruokavaliosta tai tuoreruokapainotteisesta ruuasta (kosteus 60-70%), joka tarjotaan lisätyn veden kera. Tarvittaessa koirille tarjotaan vettä useammin kuin kaksi kertaa päivässä. Keväällä, kesällä ja syksyllä vesi on käytännössä jatkuvasti saatavilla.

Rekikoirien hoitorutiineihin on kuulunut vuosikymmenten ajan 2-4 juottokertaa päivässä ruokinnan ja fyysisen suorituksen yhteydessä riippumatta siitä, että koirilla on myös mahdollisuus jatkuvaan veden saantiin tarhassa suurimman osan vuotta. Rekikoira ei välttämättä juo oma-aloitteisesti vesikupista vastaavaa määrää vettä, jonka se menettää suorituksen aikana. Veden tarve voi pitkissä suorituksissa nousta jopa 3-5 litraan vuorokaudessa (Reynolds 1997, Stephens-Brown and Davis 2017).

Tämän vuoksi koiria juotetaan usein: aamuisin, iltaisin, ruokinnan jälkeen, ennen suoritusta, suorituksen jälkeen ja mahdollisesti suorituksen aikana. Juomavesi maustetaan lihalla, tuoreruualalla tms. maittavuuden lisäämiseksi, ja koirat opetetaan jo pentuna juottorutiineihin.

Safarikenneleissä on sulan maan aikana jatkuvasti raikasta vettä koirien saatavana. Syystalvella aloitetaan koirien treenaus ja säännöllinen juotto. Säännöllisellä juotolla tarkoitetaan sitä, että koirille annetaan aamujuotto eli 1 – 1,5 litraa lämmintä lihalientä. Koiravaljakkosafarilla esm. 40-50 km koirille annetaan safarin puolivälissä ns. tauko snacksit eli pienet rasvaiset välipalat noin 200-300 g lihaa, josta nesteen osuus on 70 %. Iltaruokinnan yhteydessä koirille annetaan jälleen 1-1,5 litraa lämmintä lihalientä. Ruokinnassa lihan osuus on 50-60% ja korkean energiapitoisuuden kuivamuonan osuus 40-60 %.

Koiraa nesteytetään koiran painosta riippuen keskimäärin 3 litraa päivässä. Jos päiväsafarit toteutetaan kennelillä, safarien jälkeen annetaan lisäksi noin yksi litra lihalientä.

Valvotulla juotolla on useita työkoiran hyvinvoinnin kannalta hyviä puolia, kuten yksittäisen koiran riittävän juomisen varmistaminen, nesteannoksen optimointi ja ajoitus suhteessa työsuoritukseen, luottamussuhteen luominen, sekä käyttäytymisen ja terveystilanteen havainnointi. (luonnonvarakeskus Luke 2019)

Safarityössä käytettävillä Siperianhuskyilla, Alaskanhuskyillä, Alaskanmalamuuteilla ja Grönlanninkoirilla on kyky polttaa rasvoja energiaksi, ja aineenvaihdunnan sivutuotteena muodostuu metabolista vettä.

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry kannattaa asiantuntija-avustajan käyttämistä valvontaviranomaisen apuna. Monessa tilanteessa viranomaisella ei ole välttämättä riittävää asiantuntemusta eläinten hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä, jolloin asiantuntija-avun käyttäminen on perusteltua.

Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry esittää toiseen momenttiin lisättäväksi, että asiantuntija-avun käyttämisessä tulisi huomioida tarpeen vaatiessa kaikki asiaan liittyvät asiantuntijasidosryhmät.

Sotkamossa 11.1.2022

Kimmo Laasonen, puheenjohtaja
Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry